

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w Wydziale III Karnym w składzie:

Przewodniczący sędzia Katarzyna Sztandar

Protokolant sekretarz sądowy Monika Nowicka

przy udziale prokuratora Jacka Kujawskiego

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 lipca 2020r.

sprawy z wniosku R. K.

w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania

orzeka

- na podstawie art. 552 § 4 kpk zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim na rzecz wnioskodawcy R. K. kwotę 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem zadośćuczynienia w związku z zatrzymaniem R. K. w okresie od dnia 23 kwietnia 2001 roku do dnia 24 kwietnia 2001 w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy (...) w Ł. pod sygn. akt(...), w której w dniu 23 kwietnia 2018r. zapadł wyrok uniewinniający wnioskodawcę od zarzucanego mu czynu,
- oddala wniosek w pozostałym zakresie,
- koszty sądowe przejmuję na rachunek Skarbu Państwa.

4. UZASADNIENIE		
Formularz UWO	Sygnatura akt	III Ko 123/19
WNIOSKODAWCA		
R. K.		
ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA		
1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki
	389.157,41 złotych (k. 3-8, 39-41, 71-78)	

2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki
	500.000 złotych (k.3-8, 39-41, 71-78)	
3.	Inne	

Ustalenie faktów			
Fakty uznane za udowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
	<p>R. K. został zatrzymany w dniu 23 kwietnia 2001 roku o godzinie 06:00 jako osoba podejrzewana o przyjmowanie korzyści majątkowej oraz osobistej.</p> <p>Tego samego dnia postawiono wnioskodawcy zarzut dokonania czynu z art. 228§1, 3, 4 kk w zw. z art. 12 kk polegającego na tym, że w okresie od lipca 1999 roku do stycznia 2001 roku w B. będąc jako (...) w B. osobą pełniącą funkcję publiczną, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, zażądał od L. K. w związku z pełnieniem funkcji publicznej korzyści majątkowej i osobistej poprzez zatrudnienie A. C. na umowę zlecenia w charakterze (...) w Firmie (...) z siedzibą w D. (...), będącej dealerem</p>	<p>protokół zatrzymania</p> <p>postanowienie o przedstawieniu zarzutów</p> <p>wniosek</p> <p>protokół posiedzenia</p> <p>postanowienia</p> <p>wyjaśnienia R. K.</p> <p>kserokopie wyroków</p> <p>karta karna</p> <p>zeznania wnioskodawcy</p> <p>pisma</p>	<p>k.127</p> <p>k. 128-129</p> <p>k. 137-141</p> <p>k.142-143</p> <p>k.144, 145-146</p> <p>k.131-136, 142-143, 147-148</p> <p>k.166-180</p> <p>k.152</p> <p>k.222-223</p> <p>k.44, 45, 33, 36</p>

samochodów marki (...) i wypłacania jej z tego tytułu wynagrodzenia, od czego uzależnił wykonanie czynności służbowych w postaci rozłożenia na raty zaległego podatku VAT Firmy (...) (...) oraz ogólną przychylność dla L. K. w sprawach podatkowych w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, wyrażającej się w postaci telefonicznego uprzedzania o planowanych kontrolach firm, w których L. K. jest właścicielem lub udziałowcem, dokonywanych przez Urząd Skarbowy w B., przyjmując korzyść majątkową i osobistą w związku z zatrudnieniem swojej córki A. C. w Firmie (...)w charakterze (...) i otrzymywaniem przez nią wynagrodzenia w wysokości 1.092 zł. netto (1.300 zł. brutto) miesięcznie w okresie od lipca 1999 roku do stycznia 2001 roku, łącznie w kwocie 20.748 zł. netto, pomimo braku faktycznych i ekonomicznych przesłanek do zatrudnienia kogokolwiek na takim stanowisku i z takim wynagrodzeniem. Następnego dnia Prokuratura Okręgowa w Ł. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Ł. z wnioskiem o zastosowanie wobec R. K. tymczasowego aresztowania.

Sąd Rejonowy (...) w Ł. postanowieniem z 24 kwietnia 2001 roku, sygn. akt (...) wniosku nie uwzględnił i w tym samym dniu o godzinie 16:00 R. K. został zwolniony. Postanowienie to zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 23 maja 2001 roku sygn.. akt (...)

R. K. w toku całego postępowania stanowczo nie przyznawał się do popełnienia zarzucanego czynu.

W wyniku toczącego się postępowania karnego Sąd Rejonowy (...) w Ł. w dniu 2 lipca 2012 roku, sygn. akt (...) wydał wobec wnioskodawcy wyrok, który następnie został uchylony wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 3 września 2013 roku, sygn. akt (...). Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy (...) w Ł. w dniu 14 stycznia 2015 roku, sygn. akt (...) wydał wyrok, który również został uchylony przez Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z 28 października 2016 roku, sygn. akt (...). Następnie w dniu 6 września 2017 roku Sąd Rejonowy (...) w Ł. wydał wobec wnioskodawcy wyrok (sygn. akt (...)), który został uchylony przez Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z 23 kwietnia 2018 roku, sygn. akt (...) i R. K.

został uniewinniony od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Wnioskodawca nie był karany.

R. K. pełnił funkcję (...) w B.. W dniu 23 kwietnia 2001 roku o godzinie 06:00 został zatrzymany przez funkcjonariuszy (...) w swoim miejscu zamieszkania. Dokonano przeszukania jego mieszkania. Następnie skuto w kajdanki i przewieziono do miejsca zatrudnienia, tj. Urzędu (...) w B., gdzie wprowadzono go w obecności wielu osób i mediów. Następnie dokonano przeszukania jego gabinetu. Po dokonaniu tej czynności, wnioskodawca został przewieziony do siedziby UOP w Ł.. Tam kilka godzin oczekiwał w pomieszczeniu na przesłuchanie.

Funkcjonariusz nie pozwolił mu chodzić po pomieszczeniu, kazał siedzieć na krześle i patrzeć w okno. Mimo prośby, nie chciał też dać mu nic do picia. Wnioskodawca był bardzo zestresowany i czuł się zastraszony. Po przesłuchaniu przez prokuratora, wnioskodawca został przewieziony do Izby Zatrzymań, gdzie przebywał w brudnej i ciemnej celi. Następnego dnia, około godziny 15:00,

został przewieziony do Sądu Rejonowego w (...) na posiedzenie w przedmiocie tymczasowego aresztowania. Sąd nie zastosował tego środka zapobiegawczego i wnioskodawca został zwolniony do domu. Wrócił do pracy, a po upływie około miesiąca poszedł na zwolnienie lekarskie, na którym przebywał około rok. Bardzo przeżywał całą sytuację, podjął leczenie psychiatryczne. Otrzymywał świadczenie rehabilitacyjne, a potem przeszedł na rentę.

Pismem z 8 maja 2001 roku Prokuratura Okręgowa w (...) poinformowała Dyrektora Izby (...) w Ł. o prowadzonym śledztwie i przedstawieniu R. K. opisanego wyżej zarzutu. Wobec tego Dyrektor Izby (...) w Ł. pismem z 10 maja 2001 roku poinformował wnioskodawcę o zawieszeniu wypłaty przyznanej mu premii za I kwartał 2001 roku w wysokości 13.500 zł. – jako powód wskazał wszczęcie postępowania karnego wobec wnioskodawcy. Premia ta została wypłacona, w wyżej wskazanej wysokości, dopiero po wydaniu prawomocnego wyroku uniewinniającego w tej sprawie. Z kolei Urząd Ochrony Państwa w W. decyzją z 6 lipca 2001 roku

	odmówił wnioskodawcy wydania poświadczenia bezpieczeństwa w zakresie dostępu do informacji niejawnych stanowiących tajemnicę państwową oznaczonych klauzulą „tajne”. W związku z tym Minister Finansów pisemnie poinformował wnioskodawcę, że od dnia 13 sierpnia 2001 roku nie może mieć dostępu do informacji niejawnych i stanowiących tajemnicę państwową.		
Fakty uznane za nieudowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty

ocena DOWODÓW		
Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	dowody wymienione w tabeli „Ustalenie faktów”	Sąd dokonał ustaleń dotyczących zatrzymania R. K. na podstawie dokumentów i orzeczeń wymienionych szczegółowo powyżej oraz protokołów przesłuchania wnioskodawcy i jego żony, które uznał za wiarygodne i nie budzące żadnych zastrzeżeń.
Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz		

niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwiążle o powodach nieuwzględnienia dowodu
PODSTAWA PRAWNA		
Odszkodowanie		
	Kwota główna	Odsetki
Zwiążle o powodach podstawy prawnej		
Zadośćuczynienie		
	Kwota główna - 50.000 złotych	Odsetki od uprawomocnienia się wyroku
Zwiążle o powodach podstawy prawnej		
<p>Podstawę prawną dla dochodzonych przez wnioskodawcę roszczeń stanowi art. 552§4 kpk, w myśl którego odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania.</p> <p>Stan faktyczny sprawy wskazuje, że zatrzymanie R. K. było niesłuszne, ponieważ prowadzone postępowanie karne ostatecznie zakończyło się wydaniem wobec niego prawomocnego wyroku uniewinniającego. W sprawie nie zaistniały okoliczności, o których mowa w art. 553§1, 2 i 3 kpk.</p>		

Wnioskodawca domaga się zasądzenia zadośćuczynienia w kwocie 500.000 zł.

Sąd uwzględnił jego żądanie w części, a oceniając kwestę wysokości zadośćuczynienia, kierował się zasadami zawartymi w przepisach kodeksu cywilnego a także zasadami wypracowanymi przez orzecznictwo Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych.

Zadośćuczynienie za doznaną krzywdę to odszkodowanie za szkodę niematerialną wynikłą z tymczasowego aresztowania lub zatrzymania, którą stanowią negatywne przeżycia psychiczne wiążące się z faktem pozbawienia wolności oraz faktem utraty przez taką osobę dobrego imienia.

W myśl art. 445§1 kc zadośćuczynienie winno być odpowiednie, co oznacza, że z natury rzeczy ma służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia. Jego wysokość wyznaczają dwie granice. Z jednej strony zadośćuczynienie powinno przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, a z drugiej, nie może być wysokością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy i powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, gdyż zarówno ocena, czy jest ono realne, czy nie nadmierne, pozostawać musi w związku z poziomem życia.

(postanowienie SN z 22.01.2013r., VKK 231/12, wyrok SA w Poznaniu z 21. 11. 2012r. II Aka 228/12, wyrok SA we Wrocławiu z 25.07.2012r., IIAKa 201/12, wyrok SA w

Rzeszowie z 09.10.2012r., IIAKa 91/12).

Sąd ustalając skalę krzywdy doznanej przez wnioskodawcę niesłusznym zatrzymaniem rozważył całokształt okoliczności dotyczących czasu trwania izolacji, rodzaju zarzutu, sytuacji rodzinnej, stanu zdrowia, skutków w sferze psychiki, utraty autorytetu w środowisku a także trybu życia przed zatrzymaniem.

Przy tej ocenie Sąd uwzględnił fakt, że R. K. przed zatrzymaniem wiódł normalne spokojne życie, pracował i przestrzegał porządku prawnego. Był osobą poważaną i cieszył się szacunkiem innych. Pełnił wysoką funkcję publiczną, ponieważ piastował stanowisko (...) w B., co niewątpliwie sprawiło, że fakt zatrzymania odczuł w sposób szczególnie dotkliwy.

Nagle zatrzymanie w godzinach wczesno rannych spowodowało u niego poczucie wielkiej krzywdy i niesprawiedliwości związanej z narzuconym mu reżimem związanym z zatrzymaniem. Wnioskodawca został zatrzymany w domu, w obecności żony, zakuty w kajdanki, wprowadzony do radiowozu i przewieziony do (...), gdzie pracował. Fakt wprowadzania go do budynku (...) widziało wiele osób, przy czym obecne były też media, które ten fakt rejestrowały. Dla wnioskodawcy była to sytuacja niezwykle upokarzająca tym bardziej, że czuł się osobą w pełni niewinną. Zarówno wcześniej w mieszkaniu jak i miejscu pracy funkcjonariusze dokonywali w jego obecności czynności przeszukania. Później został przewieziony do siedziby UOP, gdzie po kilku godzinach oczekiwania został

przesłuchany, a następnie do Izby Zatrzymań, gdzie przebywał do następnego dnia. Niewątpliwym jest, że była to dla wnioskodawcy sytuacja niezwykle stresująca, której towarzyszyło ogromne uczucie przykrości związane z obcesowym traktowaniem przez funkcjonariuszy. Wnioskodawca obawiał się grożącej mu odpowiedzialności za niepopelnione przestępstwo, co jeszcze zwiększało poczucie zagrożenia.

Nie można tu pominąć faktu, że dla wnioskodawcy była to sytuacja wyjątkowa, ponieważ nigdy wcześniej nie miał kontaktu z organami ścigania, nigdy nie był zatrzymywany ani karany. W drugim dniu zatrzymania został zwolniony do domu, ponieważ Sąd nie zastosował wobec niego tymczasowego aresztowania.

Bezspornym jest, że wieść o zatrzymaniu szybko rozeszła się wśród mieszkańców miasta tym bardziej, że wnioskodawca był osobą powszechnie znaną. Nadto wiadomość o zatrzymaniu ukazała się w mediach.

Mimo zwolnienia, część opinii publicznej była już przekonana o jego winie, wobec czego niewątpliwie podlegał stygmatyzacji zarówno w środowisku lokalnym jak i wśród współpracowników. Wiadomym przecież jest, że odbudowanie wiarygodności i zaufania w środowisku osoby, która utraciła dobre imię jest niezwykle trudne. Tym samym potęgowało to poczucie krzywdy wnioskodawcy.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że kwota 50.000 zł. przyznana tytułem zadośćuczynienia jest odpowiednia, uwzględnia całokształt okoliczności dotyczących

wnioskodawcy oraz jest utrzymana w rozsądnych granicach, dostosowanych do aktualnych stosunków majątkowych w społeczeństwie.

Przyznanie zadośćuczynienia w kwocie 500.000 zł. zgodnie z żądaniem wnioskodawcy stanowiłoby kwotę rażąco wygórowaną. Nie można tu zapomnieć, że zatrzymanie, aczkolwiek niesłuszne, trwało 34 godziny i w sprawie nie stosowano tymczasowego aresztowania związanego z wieloma dolegliwościami wynikającymi z izolacji więziennej. Dlatego Sąd uznał kwotę 50.000 zł. za adekwatną do stopnia krzywdy wnioskodawcy wywołanej zatrzymaniem.

W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że przepisy postępowania karnego dają podstawę do zasądzenia zadośćuczynienia lub odszkodowania tylko w takim zakresie w jakim doznana krzywda lub wyrządzona szkoda pozostaje w bezpośrednim związku przyczynowym z niewątpliwie niesłusznym pozbawieniem wolności - w tym przypadku zatrzymaniem. W tym trybie nie można dochodzić odszkodowania lub zadośćuczynienia związanego z długotrwałością prowadzonego postępowania karnego, ponieważ fakt, że postępowanie karne trwało wiele lat nie ma związku z faktem zatrzymania, tylko już różnymi innymi okolicznościami. Dla dochodzenia roszczeń w tym zakresie właściwa jest wyłącznie droga postępowania cywilnego. Dlatego Sąd ustalając wysokość zadośćuczynienia uwzględnił wyłącznie fakt zatrzymania wnioskodawcy i wszelkie okoliczności bezpośrednio z tym

zatrzymaniem związane. Zasądzona kwota zadośćuczynienia nie zamyka wnioskodawcy drogi do dochodzenia zadośćuczynienia za wyrządzoną krzywdę związaną z długotrwałym procesem karnym, przy czym roszczenia w tym zakresie może on dochodzić już tylko w postępowaniu cywilnym.

Podobnie wygląda sytuacja odnośnie zgłoszonego żądania zasądzenia odszkodowania z tytułu szkody poniesionej w związku z utratą premii oraz wynagrodzenia za pracę.

Stan faktyczny sprawy wskazuje, że w chwili zatrzymania wnioskodawca sprawował funkcję (...), przy czym ani wskazanej we wniosku premii ani wynagrodzenia związanego z pełnioną funkcją nie utracił w związku z faktem pozbawienia wolności – tj. zatrzymaniem, tylko w związku z faktem prowadzonego postępowania karnego, postawienia mu zarzutu a następnie skierowania przeciwko niemu aktu oskarżenia.

Z pisma Dyrektora (...) w Ł. z 10 maja 2001 roku wynika, że zawieszenie wypłaty premii przyznanej za I kwartał 2001 roku w wysokości 13.500 było spowodowane wszczęciem postępowania karnego wobec wnioskodawcy. Z tego samego powodu wnioskodawca został pozbawiony dostępu do informacji niejawnych, co skutkowało utratą prawa piastowania stanowiska (...).

Z tych względów Sąd nie mógł uwzględnić roszczenia wnioskodawcy w zakresie odszkodowania. Dla dochodzenia tego roszczenia również właściwa jest w opisanej sytuacji droga cywilna.

<p>Jeszcze raz podkreślić trzeba, że w postępowaniu karnym wnioskodawca mógłby dochodzić odszkodowania za poniesioną szkodę pozostającą w bezpośrednim związku z zatrzymaniem, czyli gdyby utrata wynagrodzenia, pracy lub zatrudnienia została spowodowana faktem zatrzymania. Okoliczności faktyczne wskazują jednak, że utrata tych świadczeń nastąpiła na skutek prowadzonego wobec wnioskodawcy postępowania karnego w tej sprawie i nie miała związku z samym faktem zatrzymania. Dlatego żądanie w zakresie odszkodowania należało w całości oddalić.</p>	
Inne	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej	
<p>Inne ROZSTRZYGNIECIA Zawarte w WYROKU</p>	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności

Koszty procesu	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
3.	O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 554 § 4 kpk.

PODPIS